

Dober dan, devetošolke in devetošolci!

Uvod in prva točka: Vojna na slovenskem je bil boj za osvoboditev in na žalost tudi spopad med Slovenci. Različna stališča do okupatorja: meščanski tabor se je odločil za lojalnost in pogled OF – Osvobodilne fronte, ki je organizirala oborožen upor, pripeljeta da spopada. Nestrpnost in močna propaganda pripelje do sodelovanja nekaterih z okupatorjem, ti postanejo kolaboranti.

Pri obravnavanju te snovi boste uporabili učbenik: str.: 107 – 110. in DZ str.: 73 in 74. Obravnavanim vsebinam sta namenjeni dve uri, tako da so to celotna navodila za zgodovino v tem tednu. Zgornji uvod je lahko prva točka v zapisu.

Državljska vojna – spopad med Slovenci

Druga točka: Vodstvo osvobodilnega gibanja je sprejelo odlok o kaznovanju okupatorjevi sodelavcev. To nalogo je prevzela Varnostno-obveščevalna-služba – VOS. S smrtjo so »kaznovali« številne protikomunistično usmerjene Slovence (politika M. Natlačen, duhovnik L. Erlich). Duhovniki in katoliška cerkev so se različno odzvali na osvobodilni boj: del ga je podpiral in se mu pridružil, drugi del pa je imel odklonilen odnos in je tudi sodeloval z okupatorjem.

Pod tretjo točko: Nestrpnost med obema taboroma je pripeljala spopada – državljanske vojne. Meščanski tabor je ustanovil:

- vaške straže (namen: osenčeno na str. 108)
- Prostovoljne protikomunistične milice – MVAC

Z okupatorjem je delovalo tudi četniško gibanje (Draže Mihajlović), ki se bori obnovitev Jugoslavije in vrnitev kralja. Ob kapitulaciji Italije septembra 1943 partizani, del pripadnikov vaških straž – bele garde, premagajo pri Turjaku. Četniki – plava garda pa doživijo poraz pri Grčaricah.

Četrta točka. Po kapitulaciji Italije prevzamejo Nemci nadzor nad celotnim slovenskim ozemljem in vodenje Ljubljanske pokrajine zaupajo Leonu Rupniku. Ta ustanovi slovensko domobranstvo, ki aprila 1944 priseže Hitlerjevi Nemčiji (prepišite osenčeno-str. 109).

5. točka. Vloga OF v osvobodilnem boju (po osvoboditvi je načrtovala prevzem oblasti – izvleček str. 110)

Pri obravnavanih temah sem zapisal obvezno besedilo; pri 4. in 5. točki pa osnovo, ki jo dopolnite s prebranimi vsebinami v učbeniku in zapišite v zvezek. Rešite naloge v DZ: 73, 74 in vloga OF na 75. strani. Naloge mi ne pošiljate. Še zmeraj vas je nekaj, ki se mi še niste javili. Pišite mi na moj mail: jozko.udovic@gmail.com in odgovorite kako se počutite in ali smo skupaj.

Zdravo in lep pozdrav JU

DILEMA

Je v Sloveniji potekala državljanska vojna?

Zgodovinar Božo Repe nima enoznačnega in jasnega odgovora.

Božo Repe.

LJUBLJANA – »Vsi trije okupatorji so Slovence kot narod obsodili na smrt, torej na etnocid,« trdi zgodovinar **Božo Repe**. »Efektivno je slovensko ozemlje uspelo ponovno združiti partizanskemu gibanju, ki se je sčasoma razvilo na celotnem slovenskem etničnem ozemlju in ni priznavalo ne razkosanja ne predvojnih meja,« Repe v nadaljevanju opozarja na pomen partizanov.

Pridobitve po 2. svetovni vojni

Pravi, da je bila posledica osvobodilnega boja ustanovitev slovenske republike znotraj federalne Jugoslavije, prvič s svojim parlamentom in z ustavo ter v jugoslovanski ustavi uradno priznana pravico do samoodločbe.

Zaznamovalo nas je

Na vprašanje, ali je v času druge svetovne vojne potekala tudi državljanska vojna, Repe nima jasnega odgovora. »Med vojno je nedvomno potekal tudi oboroženi spopad med Slovenci samimi. Na eni strani je šlo za kolaboracionistične enote, sprva t. i. vaške straže, ki so jih Italijani legalizirali, oborožili in plačevali za boj proti partizanom. Po kapitulaciji Italije pa je kot njihov naslednik v Ljubljanski pokrajini nastalo slovensko domobranstvo z izpostavama primorskega in gorenjskega domobranstva. Na tej strani so bili tudi sicer maloštevilni slovenski četniki. Na drugi strani je šlo za slovensko partizansko vojsko kot del jugoslovanske partizanske vojske, ki je bila od pomladi 1943 tudi uradno del protifašistične koalicije. Vrstni red dogajanja in vzročno-posledična odvisnost sta jasna: najprej je bila okupacija, sledila je kolaboracija, šele nato odpor in v njegovem kontekstu tudi revolucija. Razmerja med kolaboracijo, odporom in revolucijo med drugo svetovno vojno še danes usodno zaznamujejo slovensko javnost, še posebej politično, predvsem zaradi povojnih pobojev.«

Za obstoj in preživetje

Prepričan pa je, da je zgodovinsko gledano v osnovi vendarle šlo za to, da se je slovenski narod bojeval za obstoj in preživetje in v tem boju je ena stran objektivno pomagala okupatorjem pri uresničitvi njihovih ciljev, druga pa se je bojevala za svobodo.